

**10è Aniversari
CDIAP Baix Penedès**

Estratègies per a nens amb TDA/H dins l'aula

Centre de Neuropsicologia Infantil del Maresme

www.cnimaresme.com

Katy García Nonell

El TDA/H no és.....

- ✓ Únicament ser desatent o hiperactiu.
- ✓ Un estat temporal que passa amb el temps.
- ✓ Causat pel tipus de societat o al fracàs dels pares per controlar o ensenyar als seus fills.

Still al 1902 ja en parlava.....
“Defect of moral control”

THE LANCET, APRIL 19, 1902.

**The Earliest Reference to ADHD in
the Medical Literature? Melchior Adam
Weikard’s Description in 1775 of
“Attention Deficit” (Mangel der
Aufmerksamkeit, Attentio Volubilis)**

Russell A. Barkley¹ and Helmut Peters²

Journal of Attention Disorders
16(8) 623–630
© 2012 SAGE Publications
Reprints and permission:
sagepub.com/journalsPermissions.nav
DOI: 10.1177/1087054711432309
<http://jad.sagepub.com>

Delivered on March 6th.

MR. PRESIDENT AND GENTLEMEN, — In my first lecture I drew your attention to some points in the psychology and development of moral control in the normal child and then considered the occurrence of defective moral control in

TDA/H és.....

- ✓ Trastorn psicològic més freqüent a la infància.
- ✓ Afecta un 5-10% de la població escolar.
- ✓ En un 50% els símptomes perduren a l'adolescència i l'edat adulta.
- ✓ Elevat índex de trastorns associats.
- ✓ Entre el 30% i el 50% d'aquests nens repeteixen un curs, al menys un cop.
- ✓ Aprox. el 35% dels nens no acaben batxillerat.
- ✓ Tenen dificultats d'interacció social, i sensació de fracàs.
- ✓ Un alt percentatge dels nens diagnosticats de TDA/H han estat identificats primerament per els mestres.
- ✓ Els mestres son els que poden avaluar si els tractaments duts a terme amb els nens son efectius o no.

-
- Inatenció (funció executiva?)
    - 6 tipus d'atenció i no en tots tenen dificultats.
      - Arousal, estat d'alerta, selectiva, dividida, amplitud i **persistència**.
    - Baixa capacitat de persistència cap als objectius.
    - Baixa resistència per deixar de respondre a les distraccions.
    - Dificultat per reprendre una tasca després d'una interrupció.
    - Dificultat en memòria de treball.
  - Hiperactivitat - Impulsivitat (baixa capacitat d'inhibició)
    - Alteració de la capacitat d'inhibició verbal i motora.
    - Impulsivitat, impaciència.
    - No pensar en les conseqüències.
    - excés d'activitat.
    - (La inquietud disminueix amb l'edat; es fa més interna i subjectiva).

ÉS MÉS UN PROBLEMA D' INTENCIÓ QUE D' ATENCIÓ

Entendre el TDA/H

Costa arribar als objectius.

Costa regular temps.

Viuen en el present.

És un trastorn:

D'execució, no de no saber.

De no saber fer el que sap, no de no saber el que ha de fer.

De quan i on, no de com i què.

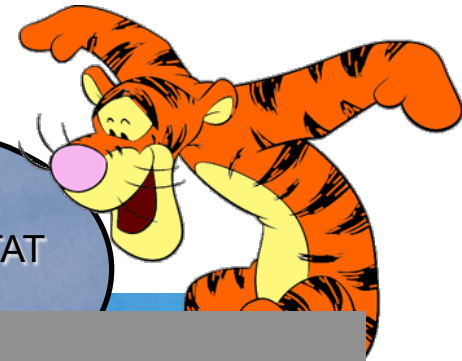
De no saber utilitzar experiències anteriors per resoldre les actuals.

Les FE en el TDA/H

- Els estudis han vist que hi ha una relació entre les FE i les dificultats observades en les nens TDA/H.
- Les FE és un grup d'habilitats necessàries per planificar, organitzar, guiar, revisar, regularitzar i avaluar el comportament necessari per arribar a un objectiu.
- Barkley: El TDA/H com un Trastorn de les FE. El TDA/H és un problema del funcionament executiu del cervell i concretament del sistema inhibitori.

INATENCIÓ

HIPERACTIVITAT
IMPULSIVITAT

DSM 5

- Especificar:
  - **Presentació combinada:** Hi ha simptomatologia d' inatenció I d'hiperactivitat/impulsivitat durant els últims 6 mesos.
  - **Presentació predominantment d'inatenció:** Si estan presents símptomes d' inatenció però no els d'hiperactivitat/impulsivitat durant els últims 6 mesos.
  - **Presentació predominantment d' hiperactivitat/impulsivitat:** si estan present la simptomatologia d'hiperactivitat/impulsivitat però no la d'inatenció durant els últims 6 mesos.
- Especificar si:
  - **Simptomatologia en remissió parcial:** quan tots els criteris s'han complert prèviament, s'han complert menys criteris que els 6 durant aquests últims 6 mesos, I els símptomes continuen sent un problema en la interacció social, acadèmica i el funcionament diari.
- Especificar la severitat o gravetat actual:
  - Poca gravetat
  - Gravetat moderada
  - Manifestació greu

El TDA/H en el rendiment acadèmic.

- **Qualitat del treball:** Treball pobre, incomplet, mal presentat.
- **Quantitat de treball:** No acaben els treballs, tasques, exàmens, etc
- Velocitat de treball.
- **Rendiment:** variable no és constant.
- **Automotivació:** Dificultat per mantenir l'esforç en tasques on no hi ha una recompensa immediata.
- Regulació nivell general de alerta .Centrar-se en les demandes de l'entorn i del moment.
- Pèrdua de rumb al fer una tasca per que no poden inhibir la seva resposta davant d'altres estímuls.
- Patrons de pensament indefinits; perden detalls de la informació que reben això afecta a la consolidació i evocació.

"Thoughts fly lightning fast... Can you control them?"

El TDA/H en el rendiment acadèmic.

- Dificultat per **atendre a dos estímuls** a la vegada (copiar el que està a la pissarra, dictar els deures o l'examen).
- Problemes per nominar i descriure.
- **Error en l'escriptura:**
  - Conceptuals: per la falta de planificació, supervisió i coherència en les tasques.
  - Sintàctics en la concordança incorrecte de subjecte i verb.
  - Ortogràfics: Presència de faltes d'ortografia.
  - Grafia: Mala lletra.

La variabilitat que presenten pot generar dubtes. En ocasions rendeixen adequadament (treball correcte) i en altres moments el seu rendiment baixa amb tasques mal fetes i errors importants.

El TDA/H en la conducta.

- Dificultat en la **inhibició conductual** amb una pobre regulació del nivell d'activitat en funció de l'entorn.
- Dificultat per inhibir les reaccions emocionals. Les seves emocions no són inadequades però les manifestes públicament. No poden privatitzar els seus sentiments i/o pensaments.
- Irascibles, amb un **llindar de frustració baix** que afecten a les seves relacions socials.
- **Incapacitat de parar** les seves accions quan es evident que ja no són adequades.

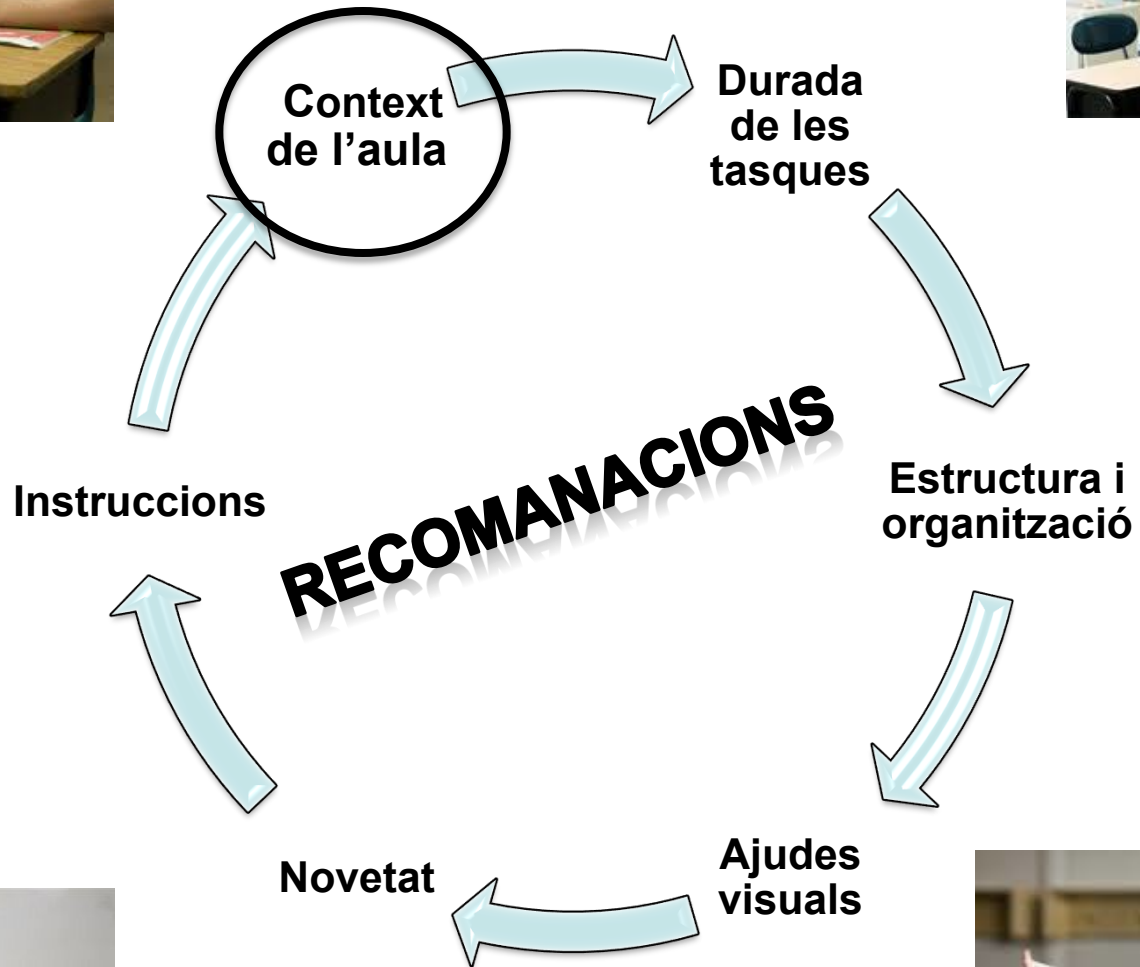
Els mestres diuen.....

- Sap fer les coses però avui ho fa molt bé i demà molt malament.
- No té continuïtat per acabar les tasques, les deixa a mitges.
- No pot estar molta estona fent una mateixa activitat.
- És desordenat. Mai troba res.
- No s'apunta els deures a l'agenda.
- Ho deixa tot per l'últim moment. "ja ho faré".
- Li costa fer una redacció.
- Sovint sap el que ha de fer però no ho fa.
- Els treballs estan mal presentats i bruts.
- Fa la feina massa ràpid i de qualsevol manera.
- No acaba les feines en el temps que se li demana.
- Al llegir un text es deixa paraules o frases.

- Els nens fan les tasques bé si poden

Context de l'aula

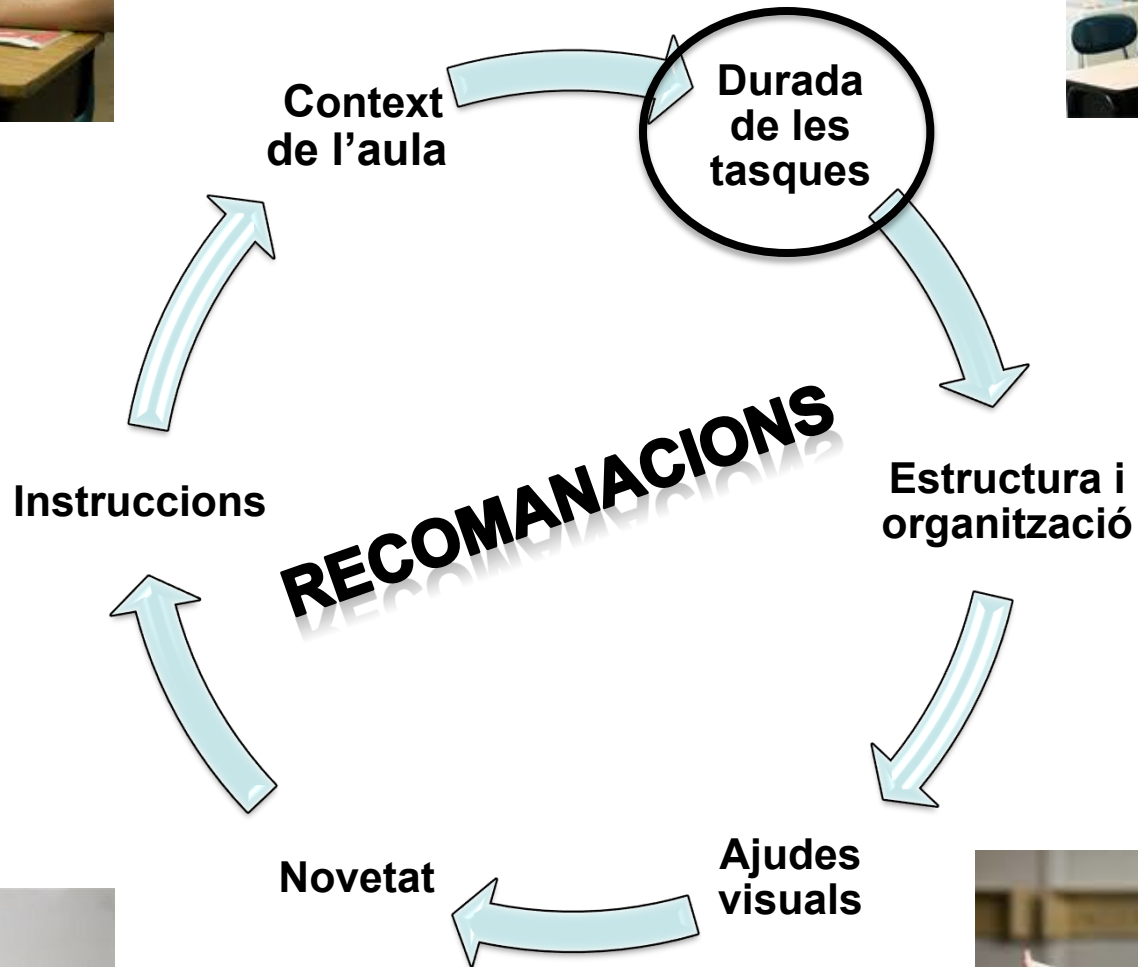
- Posició a l'aula:
  - Prop del mestre.
  - Lluny de companys moguts (seure'l al costat de company col·laborador).
  - Evitar estímuls distractors (finestres, porta, passadís,...)
  - Espai ampli entre taules.
- Permetre que s'aixequi de la cadira o a ensenyar-nos la feina feta o cridant-lo sovint perquè ens ensenyi el que ha fet.
- Reconvertir el seu moviment en adaptatiu: donar encàrrecs.
- Permetre que s'assegui incorrectament (genoll sobre la cadira,...).

Context de l'aula

- Organitzar material de forma **visual**.
- Utilitzar mobiliari per marcar espais si és necessari.
- Mantenir el màxim **contacte visual** possible.
- Esperar a donar ordres o informació quan l'alumne no està parlant.
- Dir el seu nom (no excessives vegades).
- Tocar-li l'esquena abans de donar una informació.
- Demanar-li que **repeteixi la instrucció** en veu alta.
- Acordar amb ell una **senyal per fer de reclam**. Pot ser un senyal per a tothom (tancar llums, fer un so, picar de mans) que indiqui als alumnes que han de parar el que fan i atendre al mestra.
- Si es produeix una distorsió important cal aplicar programa de modificació de conducta.

Durada de les tasques

- Per adaptar-nos a la baixa capacitat d'atenció, les tasques escolars han de ser:
  - **breus**
  - amb **feedback immediat**.
- Activitats llargues s'han de **dividir en parts**.
- Permetre que faci **menys quantitat**.
- Important que **no arribi a l'esgotament**, parar abans.
- Permetre **pauses**, com sortir de classe durant un moment curt, anar a fer encàrrecs.
- Externalitat del **control de temps** per realitzar una tasca:
  - Cronòmetre, alarma.....(www.timetimer.com)
- Ensenyar explícitament a regular el temps, practicant.
- Fer seguiment continuat de la tasca que inicia i anar donant marcadors de temps.

Estructura i organització

- Necessiten estructura.
  - **Estructura des de l'exterior**, ja que no poden estructurar-se internament ells sols.
- És important **supervisar-lo i ajudar-lo** a supervisar-se.
- Establir **rutines** d'organització a l'aula estables.
- Recordar-li a l'inici i al final de cada classe si té el material necessari, i si ha desat tot a la motxilla
- **SISTEMÀTICA és imprescindible**
- AJUDAR a **organitzar la carpeta** i oferir estratègies.
- Els temes han de ser estructurats i reflectir els punts més importants.
- **Utilitzar llistes** de tasques a fer.

Estructura i organització

- Les transicions i els canvis no anunciats son difícils per a ells. **Anticipar, anunciar el que passarà i recordar-ho** posteriorment a mida que el canvi s'apropa.
- Ensenyar-lo a planificar i **prioritzar activitats**.
- Permetre que buidi la motxilla al arribar a classe. Quan finalitzi cada assignatura guardar el material a la motxilla.
  - Evitem:
    - Pèrdua de material.
    - No saber si el material necessari encara el te dins la bossa o fora.
    - No oblidar material necessari per casa.
- Sistematitzar com se'l felicita (6 vegades durant el matí).

Autoinstruccions

1

En primer lugar me paro, miro y digo todo lo que veo

2

¿Qué tengo que hacer?

3

¿Cómo lo haré?

4

Presto mucha atención

5

¡Adelante, ya puedo hacerlo!

6

Genial, me ha salido muy bien. ¡Me felicito!

7

Me he equivocado. ¿Por qué? (Repaso). ¡Ah! La próxima vez iré más despacio

L'agenda i la seva utilitat

- És un entrenament i un aprenentatge lent.
- Els ajuda a entendre la necessitat d'organitzar les tasques.
- Planificació.
- Recordatori.
- No ha de ser una mesura disciplinaria negativa.
- Anotació de comportaments positius mes que negatius.
- Ajuda a situar-se en el temps.
- Ajuda a planificar-se.
- Podem buscar diferents estratègies facilitadores per disminuir la feina.

LOS DEBERES

MIRO LA AGENDA PARA VER LO TENGO QUE HACER

PREPARO LOS LIBROS QUE NECESITO PARA LAS TAREAS

HAGO LOS DEBERES FIJANDOME MUY BIEN EN LO QUE ME PIDEN

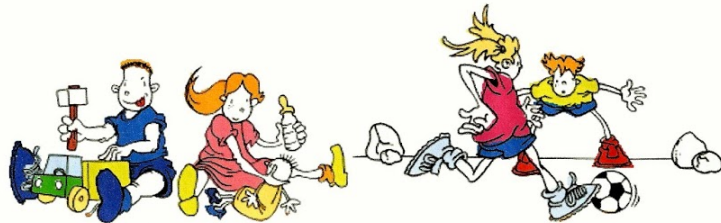
CUIDADO: BUENA LETRA Y PRESENTACIÓN

REPASO PARA COMPROBAR QUE LO HE HECHO TODO Y QUE LO HE HECHO BIEN

RECOJO TODO LO QUE HE UTILIZADO Y PREPARO LA MOCHILA PARA EL DIA SIGUIENTE

YA TERMINÉ !!! AHORA YA PUEDO JUGAR UN RATITO !!

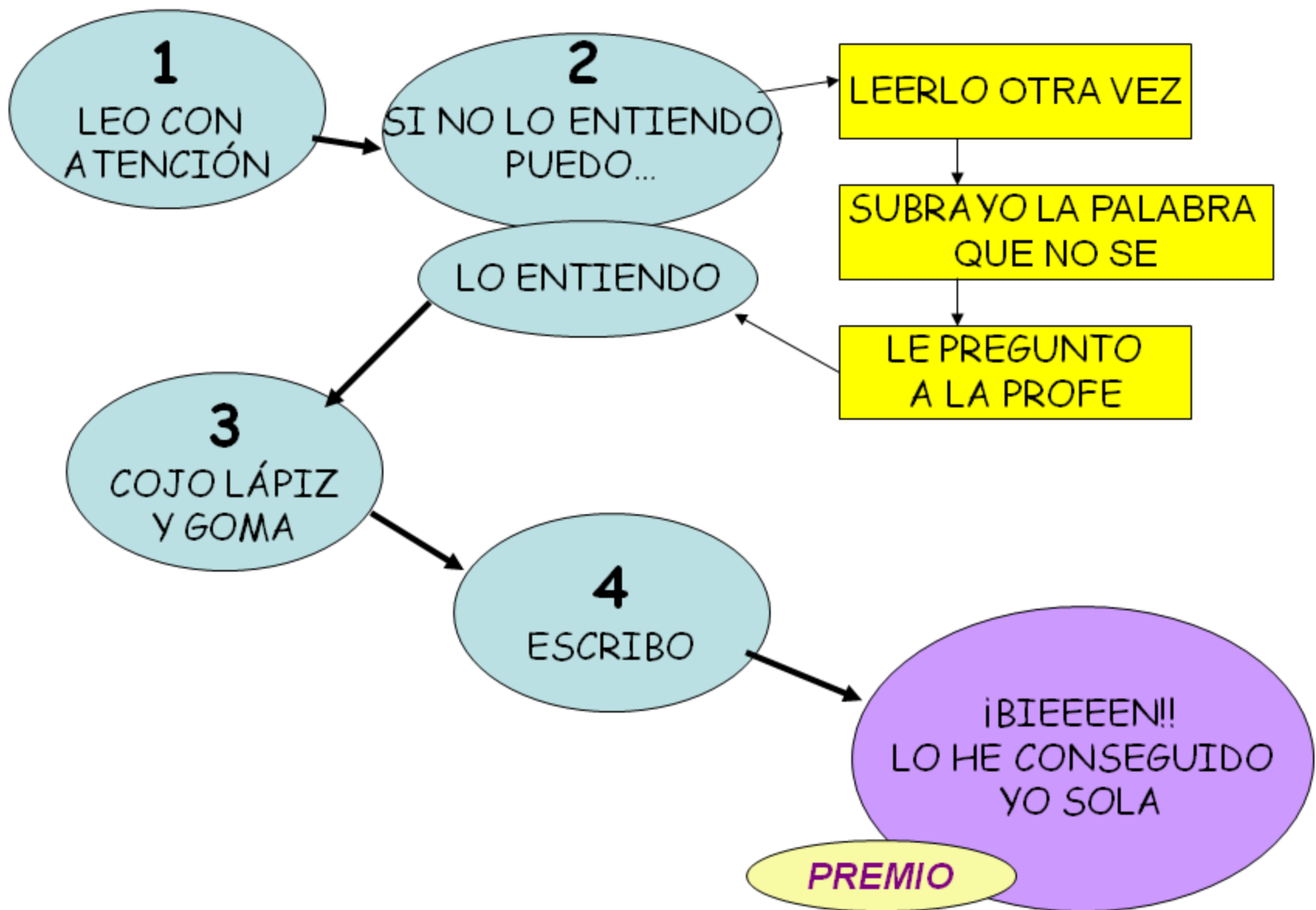
Ajudes visuals

- Fer **llistats** o taules, a les que poden tornar com a referència quan es “perden”.
- Necessiten recordatoris.
- Posar **normes a llocs visibles**. Els dona confiança a saber que s’espera d’ells.
- Tota regla o instrucció ha d’estar en una llista.
- Ressaltar paraules clau amb diferents colors o formes.
- **Colors o pistes visuals per ajudar a autoregular-se** o per iniciar una tasca.

Aixequem el braç per
parlar i esperem el
nostre torn.

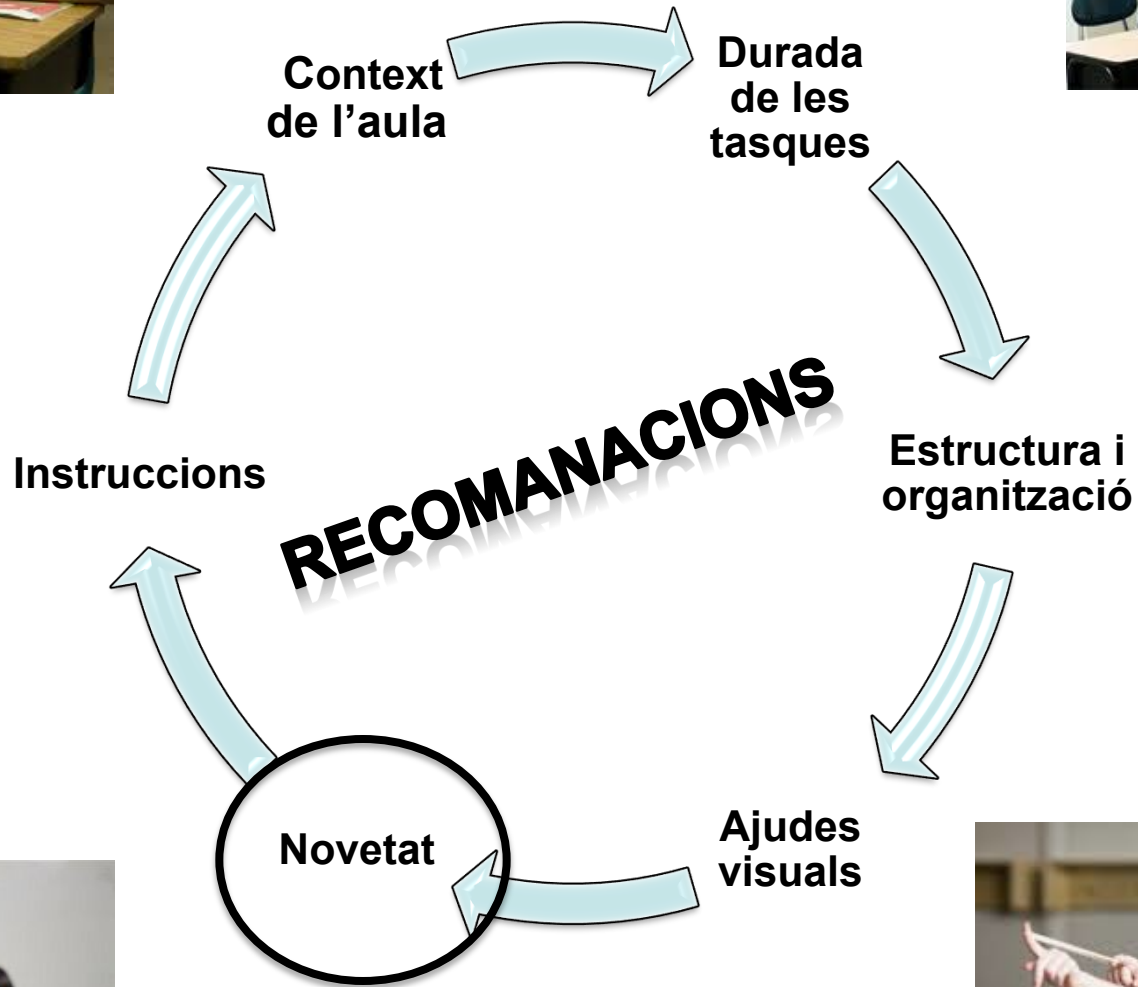
PARAR

PENSAR/
ORGANITZAR

FER

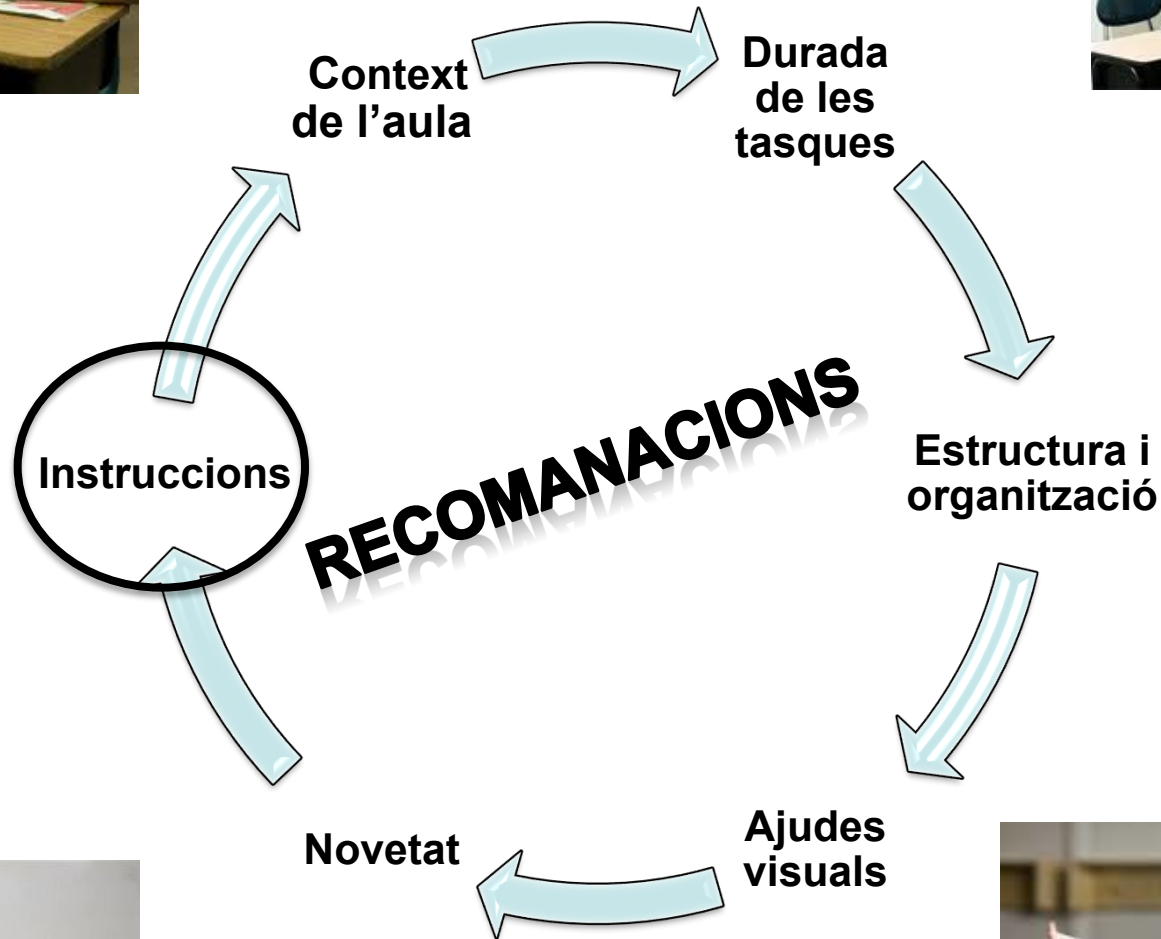

Novetat

- La presentació de **materials nous, interessants i molt motivadors**, farà augmentar l'atenció.
- Buscar la **qualitat** més que la quantitat.
- Permetre ser divertit, gracios o **poc convencional**, els ajuda a enfocar l'atenció.
  - (sense excés d' estimulació)
- Necessiten la **motivació constant**. Ressaltar l'èxit no el fracàs.
- Tenir **frases positives** que facin que el motivem.
- Guanyar temps per fer alguna cosa que li agradi.
- Posar **notes positives a l'agenda**.

Instruccions

- Curtes
- Específiques
- Directes

Instruccions

- **Repetir** les instruccions varies vegades si es necessari.
- No **fer preguntes** si sabem que no **estaven atents** (no fer preguntes per que s'adoni que no esta atent).
- **No fer preguntes obertes.**
- **No dir** a l'alumne que **no vols que faci** (“no parlis i espera el teu torn a classe”)
- **Digues** a l'alumne **el que vols que faci** (“ aixeca la mà i espera que et digui per parlar”).
- Mostra-li atenció quan fa coses que et semblen adequades.

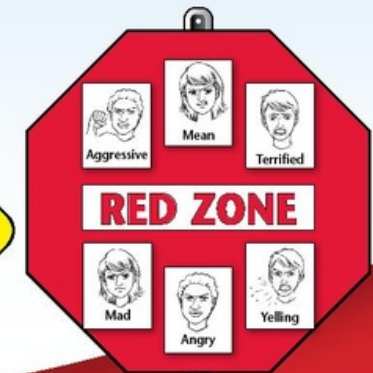
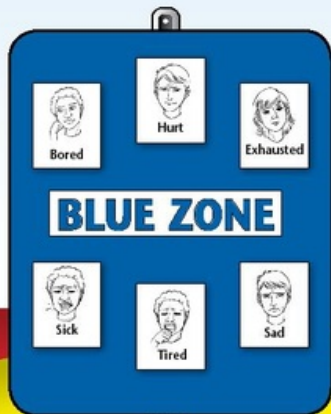

Instruccions

- Brevetats: activitats de durada curta.
- Varietat: diversitat, canvi de patró.
- Estructura: rutina, ordre..

No pensar que si se'l ajuda no serà mai independent,
ell HO NECESSITA

THE ZONES OF REGULATION®

Blue Zone Tools

Stretch

Green Zone Tools

Drink water

Yellow Zone Tools

Deep breaths

Red Zone Tools

Take a break

The incredible 5 point scales

5	<p><u>I can't stand this and ready to explode.</u></p> <p>I want to hit someone, something, or throw something. I need an adult to help me go to a safe place so I can calm down.</p>	
4	<p><u>I am getting too angry.</u></p> <p>My brain isn't working clearly. I might say or do something I will be sorry for later. I need to go to my safe place to calm down.</p>	
3	<p><u>I am getting really irritated.</u></p> <p>I need to walk away from a bad situation. I will tell my teacher that I need a break.</p>	
2	<p><u>I am doing OK.</u></p> <p>I'm not pleased, but I'm not upset. I can stay where I am and keep working. I can control my anger by myself.</p>	
1	<p><u>I am doing great.</u></p> <p>I feel good about myself and about what is going on around me.</p>	

Què li passa a un nen TDA/H

**Mals resultats
escolars**

Esforç

Autoestima

**Desmotivació
Desànim**

Creatius

Positius

Flexibles

+

Estratègies educatives

Coneixement del Trastorn

Mètode educatiu

Adaptacions en l'entorn

Èxit en l'aprenentatge

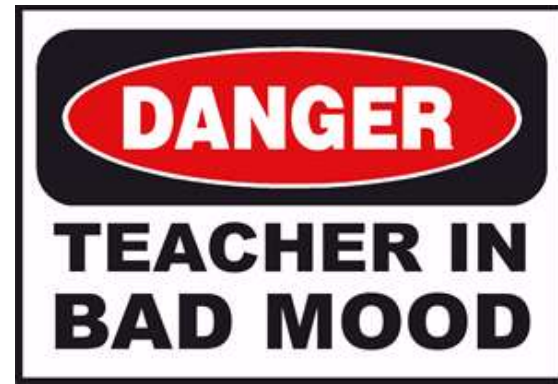

Què pot fer el mestre?

mètode de les 3 C

CALMA
COMPRENSIÓ
CONeixEMENT

Gràcies per a la vostra atenció

CENTRE DE NEUROPSICOLOGIA INFANTIL DEL MARESME
DIFICULTATS D'APRENENTATGE I CONDUCTA

www.cnimaresme.com